NLHydrogen

Memo

Van
Stephanie Kool

Contactpersoon
Stephanie Kool / Mark Oosterveer

Aan
WG Industrieverplichting

Datum
2 juni 2026

Onderwerp
Positie waterstofsector REDIII industrieverplichting

Kernboodschap NLHydrogen

NLHydrogen ziet waterstof als sleutel voor de verduurzaming en het toekomstbestendig houden van de Nederlandse industrie. Daarom moet de transitie nu in beweging komen. Als investeringsbeslissingen te lang uitblijven en projecten stilvallen, vertraagt de ontwikkeling van de waterstofmarkt en neemt het risico toe dat productie, innovatie en verduurzaming zich buiten Nederland verplaatsen.

Met de voorgenomen wijziging van de Wet milieubeheer krijgt de Nederlandse industrie de verplichting om ervoor te zorgen dat in 2030 4% van de gebruikte waterstof in de industrie RFNBO-waterstof is, oplopend naar 10% in 2035. Dit wetsvoorstel geeft invulling aan de bredere REDIII-verplichting voor Nederland als EU-lidstaat om zorg te dragen voor 42% RFNBO-gebruik in de industrie in 2030 en 60% in 2035.

NLHydrogen steunt dit deel van de nationale invulling van de lidstaatverplichting voor de industrie als instrument om verduurzaming en marktontwikkeling op gang te brengen en een vraaganker voor RFNBO-waterstof te creëren. Tegelijkertijd leven bij afnemers zorgen over de kosten die de jaarverplichting met zich meebrengt en is het noodzakelijk dat de verplichting in gelijke tred kostendekkend wordt gemaakt om te voorkomen dat industriële activiteit uit Nederland (en de EU) weglekt of afneemt.

Hiervoor is spoedige ontwikkeling nodig van een samenhangend pakket aan maatregelen dat de meerkosten van de jaarverplichting bij directe afnemers wegneemt. Dat pakket moet in ieder geval bestaan uit:

- **Voldoende, tijdige en ruimere financiële ondersteuning**, om het verplichte volume op kostendekkende wijze te kunnen realiseren. Dit kan onder meer via instrumenten als OWE en SDE++ voor producenten en door het STIWHI-budget te verbeteren en te verhogen, zodat zij de investeringskosten voor inname van hernieuwbare waterstof kunnen spreiden tussen het verplichte en het gesubsidieerde deel.
- **Vraagcreatie voor duurzame producten wordt ontwikkeld**, opdat de kosten van inzet van hernieuwbare waterstof later in de keten worden betaald en publieke ondersteuning op termijn kan worden afgebouwd;
- **Verlaging van productie-, transport- en inzetkosten van hernieuwbare waterstof**, onder meer via de productievoorwaarden van RFNBO-waterstof, elektriciteitskosten, elektriciteits- en waterstofnettarieven en andere systeemkosten, en door tijdige en betaalbare beschikbaarheid van H2-opslag;
- **Langjarige uitvoerbaarheid van de jaarverplichting,** met een realistisch ingroeipad, flexibiliteit in het ontwikkelpad en de naleving van de verplichting, en herijking van de verplichting als de voornoemde randvoorwaarden uitblijven ofwel dat het gelijke Europese speelveld uitblijft.

De industrieverplichting staat niet op zichzelf, maar hangt samen met REDIII, RFNBO-regels, Europese en nationale subsidie-instrumenten, ETS, CBAM, de Clean Industrial Deal, de Industrial Decarbonisation Bank en de Industrial Accelerator Act en de ontwikkeling van waterstofinfrastructuur.

Zolang vraagcreatie onvoldoende ontwikkeld is, blijft publieke ondersteuning of een andere brede kostendrager noodzakelijk om het verschil tussen grijze en hernieuwbare waterstof te overbruggen. Nederland moet daarbij ook bezien hoe vraagcreatie nationaal kan worden versneld, bijvoorbeeld via (aanvullende) stimulering via de productie van conventionele brandstoffen of andere brede marktmechanismen als tijdelijke en complementaire route om volumes op gang te brengen en transitiekosten breder te dragen.

Zo kan de transitie nu starten, zonder dat de lasten onevenredig bij een beperkte groep industriële afnemers terechtkomen, en kan ondersteuning geleidelijk worden afgebouwd naarmate markt en vraag zich verder ontwikkelen.

Waarom NLHydrogen deze lijn kiest

De industrieverplichting is geen doel op zich. Zij kan een belangrijk instrument zijn om hernieuwbare waterstofvraag te creëren en investeringen in productie, infrastructuur en gebruik van hernieuwbare waterstof los te trekken. Dat kan alleen als bedrijven daadwerkelijk in staat worden gesteld te verduurzamen en de verplichting niet leidt tot productieafname of vertrek van industrie.

Het wetsvoorstel voor de REDIII-industrieverplichting is onderdeel van de Nederlandse implementatie van de lidstaatverplichting voor RFNBO-gebruik in de industrie. Het creëert een systeem van hernieuwbare waterstofeenheden, legt een deel van de lidstaatverplichting door aan de Nederlandse industrie en vormt de basis voor de STIHWI, waarmee vraag naar RFNBO-waterstof boven het verplichte deel wordt gestimuleerd.

De inzet van NLHydrogen is tweevoudig: wél tempo maken met verduurzaming en marktontwikkeling, en dus een jaarverplichting, maar in een werkbare opstartfase waarin industriële afnemers langjarige investeringsbeslissingen kunnen nemen omdat de inzet van hernieuwbare waterstof kostendekkend kan worden gemaakt. Zolang vraagprikkels voor duurzame producten onvoldoende ontwikkeld zijn, zijn flankerend beleid, flexibiliteit en publieke ondersteuning noodzakelijk.

NLHydrogen pleit daarom voor een aanpak langs vier sporen:

1. Voldoende financiële ondersteuning,
2. vraagcreatie,
3. kostenverlaging in de keten en
4. een uitvoerbare verplichting met flexibiliteit en herijking.

1. Financiële ondersteuning: voldoende, tijdig en in verhouding tot het verplichte volume

Voor NLHydrogen is het uitgangspunt dat de industrieverplichting voor industriële afnemers kostendekkend moet worden gemaakt. Dat vraagt om ondersteuning die voldoende, tijdig, voorspelbaar en in verhouding tot het verplichte volume is. De verplichting en de ondersteunende instrumenten moeten daarom expliciet aan elkaar worden gekoppeld: naarmate de verplichting oploopt, moeten ook budget, vormgeving en toegankelijkheid van de ondersteuning daarop aansluiten.

Daarvoor zijn uitvoerbare en voldoende ruime staatssteunkaders noodzakelijk. Steun moet daadwerkelijk inzetbaar zijn voor projecten in de Nederlandse industrie en ruimte bieden voor ondersteuning aan zowel productie- als afnamekant. Aan de productiekant blijven instrumenten als OWE en SDE++ van belang om productieprojecten van de grond te krijgen en de kosten van hernieuwbare waterstof te verlagen.

Tegelijkertijd is ook ondersteuning aan de afnamekant noodzakelijk. De STIHWI-regeling moet worden verbeterd en het STIHWI-budget moet worden verhoogd. Daarbij is het relevant dat de STIHWI-regeling de investeringskosten voor de inname van hernieuwbare waterstof (deels) kunnen dekken. Het gaat daarbij onder meer om kosten voor aanpassing van installaties, aansluitingen, logistiek, opslag, kwaliteitsbeheer en het omgaan met het niet-baseload of intermitterende karakter van hernieuwbare waterstofproductie.

Publieke ondersteuning is vooral in de opstartfase noodzakelijk om projecten investeerbaar te maken en volumes op gang te brengen. Naarmate vraagprikkels sterker worden en eindmarkten meer gaan betalen voor duurzame producten, kan steun gericht worden afgebouwd en kan de markt de meerwaarde van verduurzaming steeds meer zelf dragen.

2. Vraagcreatie: eindmarkten laten betalen voor duurzame producten

Het structurele eindbeeld moet zijn dat klanten en eindmarkten betalen voor producten met een lagere CO_2-intensiteit. Dan kan verduurzaming steeds meer via de markt worden gedragen en wordt subsidie minder nodig. Hiervoor zijn zowel Europese als nationale maatregelen nodig.

Europees gaat het onder meer om productnormen, CO_2-criteria, publieke en private inkoop van duurzame materialen en producten, transparante CO_2-labeling en instrumenten die industriële verduurzaming en opschaling ondersteunen. Deze maatregelen zijn nodig om markten voor laag-emissieproducten te ontwikkelen en om de hogere kosten van verduurzaming verderop in de keten te laten landen.

Nederland hoeft daarbij niet alleen te wachten op Europese vraagcreatie via onder meer de Industrial Accelerator Act. Ook nationaal moet worden bezien hoe de vraag naar hernieuwbare waterstof sneller kan worden ontwikkeld. Dat kan bijvoorbeeld via nadere stimulering van aanvullende inzet van hernieuwbare waterstof in de productie van conventionele brandstoffen of via andere brede marktmechanismen. Daarmee kunnen volumes eerder op gang komen, transitiekosten breder worden gedragen en kan publieke ondersteuning voor individuele industriële afnemers op termijn worden afgebouwd.

Deze nationale vraagcreatie moet aanvullend zijn op structurele vraagontwikkeling in industriële ketens. Zij mag geen substituut worden voor beleid dat ervoor zorgt dat eindmarkten daadwerkelijk gaan betalen voor producten met een lagere CO_2-intensiteit. Het doel is juist om de opstartfase te overbruggen en tegelijkertijd toe te werken naar een markt waarin verduurzaming economisch wordt beloond.

Daarbij mag de verplichting geen extra drempel opwerpen voor nieuwe waterstofgebruikers. Bedrijven die willen omschakelen van aardgas of andere fossiele energiedragers naar hernieuwbare of koolstofarme waterstof moeten juist worden gestimuleerd en gefaciliteerd.

3. Kostenverlaging in de keten: productie, transport, opslag en inzet

Naast directe ondersteuning en vraagcreatie is verlaging van de kosten in de hele waterstofketen noodzakelijk. De kostprijs van hernieuwbare waterstof wordt niet alleen bepaald door productie, waaronder elektriciteitskosten en nettarieven, maar ook door transportkosten, opslagkosten, flexibiliteitskosten en de kosten voor industriële inpassing.

Aan de productiekant kunnen aanpassingen van de productievoorwaarden voor RFNBO-waterstof een belangrijke bijdrage leveren aan de betaalbaarheid en de productie van hernieuwbare waterstof. Ook elektriciteitskosten en elektriciteitsnettarieven zijn bepalend voor de businesscase van elektrolyse en moeten in samenhang met het bredere energiesysteem worden bezien.

Ten aanzien van transport moeten waterstofnettarieven, aansluitkosten en andere infrastructuurkosten beheersbaar blijven, zeker in de opstartfase. Gebruikers mogen niet onevenredig worden belast met kosten voor infrastructuur die pas jaren later volledig wordt benut. Infrastructuurkosten moeten daarom expliciet worden geadresseerd in de uitwerking van de verplichting en de bijbehorende ondersteunende instrumenten.

Tijdige en betaalbare beschikbaarheid van H_2-opslag is eveneens randvoorwaardelijk. Opslag is nodig om productie, transport en afname op elkaar af te stemmen en om het intermitterende karakter van hernieuwbare waterstofproductie op te vangen. Zonder voldoende opslag en flexibiliteit nemen de kosten voor afnemers toe en wordt naleving van de verplichting moeilijker.

Daarbij moet niet alleen worden gekeken naar pijpleidingtransport. Zeker in de opstartfase kunnen ook andere transportvormen, zoals vloeibare waterstof, waterstofdragers of andere logistieke routes, een rol spelen. Steunmaatregelen en uitvoeringskaders moeten daarom ruimte bieden voor verschillende routes waarmee waterstof bij industriële afnemers kan komen, zolang de fysieke infrastructuur nog niet overal beschikbaar is.

4. Uitvoerbare verplichting: realistisch ingroeipad, flexibiliteit en herijking

Waterstofprojecten vragen grote, langjarige investeringen in productie, infrastructuur en gebruik. Investeringszekerheid is daarom essentieel voor marktontwikkeling. De industrieverplichting kan daaraan

bijdragen, mits voor bedrijven tijdig duidelijk is wat het ingroeipad is, hoe de regels worden toegepast en welke ondersteunende instrumenten beschikbaar zijn.

NLHydrogen pleit voor een werkbare opstartfase waarin subsidie en andere ondersteunende instrumenten tijdig beschikbaar zijn, het ingroeipad aansluit bij de fysieke beschikbaarheid van waterstof en infrastructuur, en rekening wordt gehouden met industriële investeringscycli. Ook moeten regels, scope, monitoring en handhaving tijdig helder zijn en herijking van de verplichting mogelijk zijn, als de voornoemde randvoorwaarden uitblijven ofwel dat het gelijke Europese speelveld uitblijft.

De kern is niet dat eerst alle randvoorwaarden volledig ingevuld moeten zijn voordat de verplichting kan starten. De kern is dat verplichting en ondersteunende maatregelen in samenhang worden ontwikkeld, zodat de transitie begint onder voorwaarden die uitvoerbaar en kostendekkend zijn.

Tijdige beschikbaarheid van infrastructuur is daarbij essentieel. Zonder backbone, opslag, clusterverbindingen, importfaciliteiten en aanvullende logistieke oplossingen is het voor een groot deel van de industrie niet mogelijk om aan de verplichting te voldoen of tijdig te investeren in nieuwe toepassingen. Infrastructuurontwikkeling moet daarom gelijke tred houden met het ingroeipad van de verplichting.

Zolang fysieke levering en netwerkdekking nog niet overal beschikbaar zijn, is flexibiliteit nodig. Die flexibiliteit kan onder meer bestaan uit tijdelijke flexibilisering van de inboekregels, overgangsregimes, spaar- en leenmogelijkheden en een goed functionerende certificatenmarkt. Zulke flexibiliteit is nodig om de verplichting uitvoerbaar te houden in een markt die nog in opbouw is en waarbij het risico op weglek van industriële activiteit reëel is.

NLHydrogen pleit voor een juridisch robuuste en proportionele toepassing van de industrieverplichting. Sectoren of processen mogen niet worden belast op een manier die niet kostendekkend kan worden ingevuld. Anders ontstaat het risico op productieafname of verplaatsing zonder klimaatwinst.

Begrensde, proces- of installatiegebonden uitzonderingen op de industrieverplichting kunnen daarom passend zijn waar de technische of economische realiteit dat vereist. Een dergelijke uitzondering geldt in het bijzonder voor bestaande ammoniakproductie installaties, mede vanuit het oogpunt van strategische autonomie, de critical chemical alliance (CCA) en het Europese Fertilizer Action Plan waarin gepleit wordt voor het borgen van ammoniakproductie in Europa.

Tot slot moet de nationale uitwerking van de verplichting in verhouding staan tot het Europese speelveld. Industriële waterstofgebruikers opereren internationaal. Wanneer Nederland sneller of strenger beweegt dan andere lidstaten zonder voldoende ondersteuning, flexibiliteit of vraagontwikkeling, ontstaat het risico op productieverplaatsing zonder klimaatwinst.

Daarom moet periodiek worden getoetst hoe de Nederlandse aanpak zich verhoudt tot andere lidstaten. Tempo-aanpassing, aanvullende compensatie of herijking van de verplichting moet mogelijk zijn wanneer voorgenoemde randvoorwaarden of Europese ontwikkelingen achterblijven. Zo blijft de verplichting ambitieus, maar ook uitvoerbaar en proportioneel.

Slot

NLHydrogen steunt de inzet om via de REDIII-industrieverplichting de markt voor hernieuwbare waterstof in de industrie op gang te brengen. De verplichting kan een belangrijk vraaganker vormen en bijdragen aan investeringen in productie, infrastructuur en industriële toepassing.

Daarbij is van belang dat de verplichting wordt ingebed in een samenhangend pakket van maatregelen dat voorkomt dat industriële activiteit afneemt of verdwijnt. Financiële ondersteuning, vraagcreatie, kostenverlaging in de keten en een uitvoerbaar ingroeipad met flexibiliteit en herijking moeten daarom gelijktijdig worden ontwikkeld. De eerste stappen zijn gezet, en verdere inzet van Nederland is vereist.

***